

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Ndz/1/2016
Identifikačné číslo spisu: 6015201451
Dátum vydania rozhodnutia: 14.01.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Zemková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:6015201451.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky: V.S., bytom Z. proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, Kancelária Žilina, so sídlom Národná 34, Žilina, v konaní o opravnom prostriedku navrhovateľky proti rozhodnutiu odporcu sp.zn. 11722/2015-KaZa zo dňa 29. októbra 2015, konajúc o návrhu navrhovateľky na vylúčenie sudcu JUDr. B. vo veci vedenej na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp.zn. 26Sp/20/2015, takto

rozhodol:

Sudca Krajského súdu v Banskej Bystrici JUDr. B. nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod spisovou značkou 26Sp/20/2015.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici dňa 16.11.2015 prijal na konanie opravný prostriedok navrhovateľky proti rozhodnutiu odporcu sp.zn. 11722/2015-KaZa zo dňa 29.10.2015 podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku vedené na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp.zn. 26Sp/20/2015.

V hore uvedenej právnej veci vzniesla navrhovateľka na prvom pojednávaní dňa 07.01.2016 námietku zaujatosti voči konajúcemu sudcovi JUDr. B. Na výzvu krajského súdu, aby špecifikovala dôvody vznesenej námietky zaujatosti navrhovateľka uviedla: „Námietku zaujatosti vznášam z toho dôvodu, že nie je to v môj prospech čo tu poviem.“ Na ďalšiu doplňujúcu otázku, aby navrhovateľka presne špecifikovala dôvody vznesenej námietky zaujatosti navrhovateľka uviedla: „Lebo to nie je v môj prospech.“

Sudca Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorému bola vec 26Sp/20/2015 pridelená na vybavenie, JUDr. B., predložil dňa 08.01.2016 vyjadrenie tohto znenia: „Žiadneho z účastníkov konania alebo ich zástupcov osobne nepoznám, nie som s nimi v žiadnom príbuzenskom, priateľskom alebo inom vzťahu. Nemám žiaden osobný záujem na výsledku tohto konania. Vo veci sa necítim byť zaujatý.“

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorému bola vec dňa 12.01.2016 predložená podľa § 15 ods. 1 veta štvrtá v spojení s § 16 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“), po preskúmaní vznesenej námietky zaujatosti, ako aj vyjadrenia sudcu Krajského súdu v Banskej Bystrici JUDr. B.,

dospel k záveru, že nie sú dané zákonné dôvody na vylúčenie namietaného zákonného sudcu.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 veta prvá Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa § 14 ods. 1 O.s.p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Podľa § 15a ods. 1 O.s.p., účastníci majú právo z dôvodov podľa § 14 ods. 1 uplatniť námietku zaujatosti voči sudcovi, ktorý má vec prejsť a rozhodnúť.

Podľa § 15a ods. 3 O.s.p., v námietke zaujatosti musí byť uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, a kedy sa účastník podávajúci námietku zaujatosti o dôvode vylúčenia dozvedel. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti námietky zaujatosti, súd neprihliadne; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá.

Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. III. ÚS 24/05 z 13. apríla 2005, obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, čo znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutia vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti pre uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ súd má právomoc o takomto práve rozhodnúť.

Základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom je v občianskom súdnom konaní garantované prostredníctvom inštitútu vylúčenia sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia pre nezaujatosť. Obsahom tohto práva je aj povinnosť súdu prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci a rozhodnúť o ňom.

Nestrannosť je potrebné skúmať jednak zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t.j. treba zistiť osobné presvedčenie zákonného sudcu a jednak z objektívneho hľadiska nestrannosti posúdením, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku.

Treba však zároveň zdôrazniť, že rozhodnutie o vylúčení sudcu predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi. Vzhľadom na to možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania zákonne pridelenej veci len výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi celkom zjavne bránia rozhodovať v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo.

Predpokladom vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania veci je taký vzťah k veci, účastníkom alebo k ich zástupcom, ktorého intenzita by aj pri maximálne vynaloženej snahe sudcu o nezaujatosť v konaní a rozhodovaní jednoznačne ovplyvňovala jeho objektívny postoj k spravodlivému riešeniu veci. Dôvody pre vylúčenie pritom nemôžu byť všeobecné, vylúčenie musí byť podložené konkrétnymi skutočnosťami.

V prejednávanej veci by mala byť dôvodom na vylúčenie sudcu JUDr. B. skutočnosť, že to, čo navrhovateľka povie, nie je v jej prospech. Navrhovateľka vznesenú námietku zaujatosti bližšie nešpecifikovala, neuviedla konkrétnejšie dôvody na vylúčenie zákonného sudcu z prejednávanej veci.

Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva taktiež rozoznáva subjektívne hľadisko nestrannosti sudcu, zahrňujúce osobné presvedčenie a správanie sudcu vo veci a hľadisko objektívne, založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akejkoľvek legitímnej pochybnosti o zaujatosti sudcu (Saraiva de Carvalho proti Portugalsku, 1994, Gautrin a ďalší proti Francúzsku, 1998).

Nestrannosť sudcu sa prejavuje v dvoch aspektoch. Prvý spočíva v rýdzo osobnom presvedčení určitého sudcu v danej veci. Keďže ide o subjektívnu kategóriu vyjadrujúcu vnútorný psychický vzťah samotného sudcu k prejednávanej veci (zahrňuje vzťah sudcu k predmetu konania, jeho účastníkom a právnym zástupcom), je o nej schopný vypovedať jedine sám sudca. Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je preukázaný opak (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Piersach v. Belgicko z 1. októbra 1982, rozsudok vo veci Pullar v. Spojené kráľovstvo z 10. júna 1996). Takto úzko ponímaná kategória nestrannosti by však nenašla v praxi uplatnenie bez jej vyjadrenia aj v širšej, objektívnej rovine. Za objektívne nemožno považovať len to, ako sa nestrannosť sudcu javí navonok (napr. účastníkov konania), ale najmä to, či reálne existujú okolnosti, ktoré by mohli objektívne založiť pochybnosti o tom, či sudca disponuje určitým vzťahom k veci (Uznesenie NS SR sp.zn. 2 Nc 33/2008 zo dňa 22.10.2008).

Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhládnuv od osobného správania sudcu) preukázateľne existujú skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Fey proti Rakúsku).

Existencia nestrannosti musí teda byť určená podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, t.j. zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (III. ÚS 16/00).

Na základe vyššie uvedených argumentov, citovanej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ako aj nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky hodnotil najvyšší súd nestrannosť sudcu JUDr. B. tak zo subjektívneho, ako aj objektívneho aspektu.

Pokiaľ ide o subjektívnu nestrannosť, sudca JUDr. B. jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností uviedol, že v danej veci sa necíti byť zaujatý, účastníkov konania ani ich zástupcov osobne nepozná, ani s nimi nie je v žiadnom vzťahu. Z hľadiska osobného presvedčenia sudcu teda môžeme vylúčiť akékoľvek pochybnosti o jeho nestrannosti a nezaujatosti. Čo sa týka objektívneho pohľadu na nestrannosť sudcu JUDr. B., najvyšší súd nepovažuje dôvody uvedené navrhovateľkou za dostačujúce pre konštatovanie, že reálne existujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca JUDr. B. určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje. Dôvod, ktorý uviedla navrhovateľka, je zmatečný, nedostačujúci a príliš všeobecný a nekonkrétny na to, aby mohol viesť k vylúčeniu konajúceho sudcu. Navrhovateľka nedoplnila žiadne konkrétnejšie dôvody na vylúčenie sudcu.

Z dôvodov uvádzaných navrhovateľkou nevyplýva, že by zákonný sudca mal vzťah k predmetnej veci, resp. k účastníkom, pre ktorý by bolo možné mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Skutočnosti uvádzané v odôvodnení námietky zaujatosti nie sú podľa názoru senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky objektívne spôsobilé vyvolať dojem o názorovej či vzťahovej inklinácii zákonného sudcu k niektorým z procesných strán či k prejednávanej veci samotnej

Vzťah sudcu konajúceho vo veci je k veci samej a k účastníkom zásadne vzťahom úradným, charakterizovaným pri výkone sudcovskej funkcie tým, že sudcovia sú nezávislí a viazaní len zákonom. Iný ako takýto vzťah namietaného sudcu k účastníkom konania zistený nebol, keď z obsahu spisu, ani z vyjadrenia JUDr. B. nevyplýva, že by mal k účastníkom alebo k veci samej taký vzťah, aký sa predpokladá ako podmienka vylúčenia v ustanovení § 14 ods. 1 O. s. p.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 16 ods. 1 O.s.p. o námietke zaujatosti rozhodol spôsobom uvedeným vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.